

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 21 lipca 2015 r.

Irena Lipowicz

VIII.7061.88.2015.KK

**Pan Jarosław Duda
Pełnomocnik Rządu
ds. Osób Niepełnosprawnych**

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

Do Rzecznika Praw Obywatelskich w ostatnim czasie skierowane zostały liczne wnioski związane z **istotnym niedofinansowaniem warsztatów terapii zajęciowej (dalej: WTZ) wspomagających proces rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami**. Problem ten wynika z **braku niezbędnych zmian w algorytmie finansowania WTZ przez ostatnich sześć lat**. Kwestia finansowania WTZ została uregulowana w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 127, poz. 721 ze zm.; dalej ustawa o rehabilitacji) oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz. U. Nr 88, poz. 808, ze zm.). Stosownie do przepisu art. 68c ww. ustawy maksymalne dofinansowanie ze środków PFRON kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej, w tym wynikających ze zwiększonej liczby uczestników warsztatu, wynosiło do 2006 r. - 100% tych kosztów, w roku 2007 r. - 95% tych kosztów, w 2008 r. i w latach następnych maksymalne dofinansowanie ze środków funduszu kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej określono na poziomie 90% kosztów. Z kolei kwotę maksymalnego dofinansowania do uczestnictwa w WTZ jednej

osoby reguluje przywołane powyżej rozporządzenie. W latach 2003-2008 było to 13 414 zł rocznie, a w wyniku nowelizacji rozporządzenia od 2009 kwota ta wynosi 14 796 zł. Wzrost ten związany był ze zwiększeniem kosztów funkcjonowania WTZ. Pomimo stale rosnących kosztów od roku 2009 algorytm naliczania środków finansowych nie uległ dalszym zmianom.

Taką sytuację należy niewątpliwie ocenić negatywnie. Państwo powinno bowiem zapewnić prawidłowe funkcjonowanie form wsparcia przewidzianych w ustawie o rehabilitacji, w tym także ich właściwe finansowanie. Do realizacji tego obowiązku niezbędne jest urealnianie algorytmu finansowania WTZ. Jak się wydaje najlepszym rozwiązaniem byłoby przyjęcie mechanizmu powodującego rewaloryzację kwoty dofinansowania uczestnictwa jednej osoby w WTZ możliwej do uzyskania z PFRON.

Pragnę także zwrócić uwagę na **potrzebę dokonania głębszej analizy funkcjonowania WTZ.** Warsztaty te zostały przewidziane w ustawie o rehabilitacji jako forma rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. Dokonując analizy realizacji przez WTZ tych celów trzeba zauważyć, że **bardzo niewiele uczestników warsztatów jest skutecznie aktywizowanych zawodowo.** Jak wynika z realizowanych na zlecenie Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych badań, **stopień przechodzenia z WTZ do zatrudnienia wynosi zaledwie ok. 1-2 % rocznie** (*Badanie sytuacji Warsztatów Terapii Zajęciowej – raport końcowy z badania*, Warszawa 2014, s. 147). Należy przy tym zauważyć, że art. 27 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych zobowiązuje państwa-strony do popierania prawa osób z niepełnosprawnościami do pracy, obejmującego prawo do możliwości zarabiania na życie poprzez pracę swobodnie wybraną lub przyjętą na rynku pracy oraz w otwartym, integracyjnym i dostępnym środowisku pracy. Za realizację tego obowiązku nie można uznać formy, której efektywność - tak jak obecnie WTZ, jest znikoma.

Pragnę przy tym podkreślić, że doceniam działania rzeszy oddanych i zaangażowanych osób będących współpracownikami WTZ, szczególnie w zakresie rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami. Jednak w mojej opinii **potencjał WTZ w zakresie rehabilitacji zawodowej można i należy wykorzystać w zdecydowanie lepszy sposób niż jest to czynione obecnie.** Wobec powyższego istnieje potrzeba

wprowadzenia mechanizmów, które spowodują zwiększenie efektywności działania WTZ. Jednym z nich może i powinien być odpowiedni poziom finansowania tej formy wsparcia rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami.

W związku powyższym, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz.1648), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do przedstawionych kwestii.

Z poważaniem,

Podpis na oryginale